

Nacionalni priročnik Slovenija - Povzetek

Dostopen priročnik za pravično obravnavo na sodišču



Ta priročnik skrbi za to, da bodo imeli vsi, tudi osebe z oviranostjo, na sodiščih enake priložnosti.



V Evropi je približno 87 milijonov odraslih oseb z oviranostjo. To je približno četrtnina prebivalstva. V Sloveniji je oseb z oviranostjo približno 12-13 % ljudi.



Čeprav se razmere izboljšujejo, ima veliko ljudi še vedno napačne predstave o oviranosti. Pogosto zato, ker ne razumejo izzivov, s katerimi se osebe z oviranostjo soočajo vsak dan.



Obstajajo zakoni za zaščito pravic oseb z oviranostjo. V resničnem življenju pa se teh pravice pogosto ne spoštuje.



Mnoge osebe z oviranostjo ne poznajo svojih pravic. Prav tako veliko ljudi, ki delajo na sodiščih ali v policiji, ne ve veliko o oviranosti. Morda ne vedo, kako bi sodne dvorane

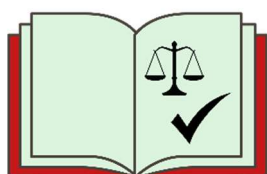
ali druge prostore naredili bolj dostopne za osebe z oviranostjo.



Osebe z oviranostjo se pogosto soočajo s številnimi ovirami. Te ovire jim lahko otežujejo pridobivanje informacij, ki jih potrebujejo, uporabo storitev ali gibanje.



Oseba z oviranostjo na primer težko vstopi v stavbo, kot je sodišče, ker ta ni prilagojena njenim potrebam.



Ta priročnik vam bo pomagal pri naslavljanju teh težav.



Smernice za pravično obravnavo

Priročnik svetuje, kako se pogovarjati z osebami z oviranostjo in kako do njih pristopati med sodnimi in drugimi postopki. Namenjen je vsem, ki so v stiku z osebami z oviranostjo.



Tukaj je nekaj pomembnih nasvetov:



Potrebe vsakega posameznika so drugačne

Vse osebe z oviranostjo niso enake. Če imata dve osebi enako oviranost, to še ne pomeni, da potrebujeta enake prilagoditve ali pomoč. Pomembno je, da osebo vprašate, kaj potrebuje, namesto da to predvidevate na podlagi njene oviranosti.



Osredotočite se na osebo, ne na oviranost

Ko se pogovarjate z osebo z oviranostjo, se z njo pogovarjajte neposredno, tudi če je zraven nje podporna oseba. Če gre za odraslo osebo, jo vedno obravnavajte kot odraslo osebo in spoštujte njene prednosti.



Vprašajte, preden pomagate

Osebe z oviranostjo ne potrebujejo ali ne želijo vedno podpore ali pomoči drugih. Bolje je vprašati, kaj potrebujejo, namesto da bi to ugibali.



Ohranite preprostost

Izogibajte se uporabi zapletenih besed ali izrazov, ki jih je težko razumeti. Če morate uporabiti zahtevno besedo, pojasnite, kaj pomeni.



Preverite razumevanje

Prepričajte se, da oseba razume, kaj ji govorite. Lahko jo prosite, naj ponovi, kar ste rekli, s svojimi besedami.



Bodite občutljivi

Nekatere osebe z oviranostjo morda ne želijo govoriti o svoji oviranosti. Vprašanja postavljajte na nevsiljiv in spoštljiv način.



Pojasnite odmore

Če oseba potrebuje redne odmore, ji pojasnite, kako lahko zaprosi za odmor, ne da bi imela občutek, da za to potrebuje dovoljenje.



Uporabite jasno komunikacijo

Ne uporabljajte okrajšav ali tehničnega jezika. Če jih uporabljate, na preprost način razložite, kaj pomenijo.



Prosrite za povratne informacije

Preverite, ali oseba vse razume. To pomaga tudi vam, da jih bolje razumete.



Dovolite predmete za udobje

Če oseba tako lažje ostane mirna, naj uporabi stvari, kot so anti-stresna žogica ali drugi predmeti.



Bodite pripravljeni na prilagajanje

Če oseba potrebuje spremembe postopka, bodite prilagodljivi in zagotovite potrebne prilagoditve.



Več informacij v vodniku

V priročniku je na voljo več nasvetov za pogovor z osebami z oviranostjo, tudi glede na različne faze pogovora. To vključuje tudi načrtovanje pogovora in ravnanje z dokumenti. Na voljo so tudi posebni nasveti za pogovor z gluhihimi, slepimi ali z osebami z drugimi vrstami oviranosti.



Vodnik vsebuje priporočila, ki ljudem pomagajo razumeti in izpolnjevati potrebe oseb z oviranostjo. Na voljo je tudi razdelek, ki pojasnjuje posamezne tipe oviranosti.



Zakaj je ta vodnik pomemben

Ta vodnik je bil najprej pripravljen v pomoč osebam, ki delajo na sodiščih v kazenskih zadevah. Vendar je bilo kmalu jasno, da bi priročnik lahko pomagal tudi ljudem, ki delajo na drugih področjih. Priročnik je zdaj orodje za vse, ki delajo z osebami z oviranostjo, ne glede na vrsto zadeve, ki jo obravnavajo.



Z uporabo tega priročnika lahko ljudje zagotovijo, da bodo z osebami z oviranostjo ravnali pravično. To bo pomagalo zagotoviti, da bodo vsi deležni enakega dostopa do uresničevanja njihovih pravic.



Priročnik je del projekta ENABLE, katerega cilj je izboljšati dostopnost sodišč za osebe z intelektualno in psihosocialno oviranostjo. Priročnik bo v uporabi tudi po koncu projekta. Tako bo delo v okviru projekta ENABLE trajalo dlje in bo pomagalo več ljudem, da bodo na sodiščih deležni pravične obravnave.

Dokument je napisal Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja.

Dokument je prilagodila in v angleščino prevedla organizacija Inclusion Ireland.

Dokument je bil pripravljen v okviru projekta Vključevanje in dostop do sodnega varstva za obdolžence z intelektualnimi in psihosocialnimi oviranostmi (101056701 - ENABLE - JUST-2021-JACC).



Co-funded by the
European Union

Ta projekt sofinancira Evropska unija. Vendar pa so izražena stališča in mnenja izključno avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske komisije. Niti Evropska unija niti organ, ki dodeljuje sredstva, zanje ne moreta biti odgovorna.

Opis projekta v angleščini (Validity Foundation):

<https://validity.ngo/projects-2/enabling-inclusion-and-access-to-justice-for-defendants-with-intellectual-and-psychosocial-disabilities/>

Opis projekta v slovenščini (PIC): <https://pic.si/enable/>

